

„Naštartovanie inklúzie v kontexte pripravovanej legislatívy“

Inklúzia ako cesta s križovatkami

Pripravované legislatívne zmeny v oblasti zvýšenia efektívnosti inkluzívneho vzdelávania prostredníctvom systému podporných opatrení

Kľúčový význam poradenského systému pre výsledky procesu inklúzie

PhDr. Jana Merašická, riaditeľka odboru inklúzie, poradenstva a prevencie

Školský zákon a jeho zmeny v posledných
rokoch - „mapa“
s pomerne husto nastavenými
križovatkami

PhDr. Jana Merašická, riaditeľka odboru inklúzie, poradenstva a prevencie

Naša vízia v inkluzívnom vzdelávaní a výzva pre spoluhráčov

- Výchovo-vzdelávací systém podpory dieťaťa/žiaka nastavovať tak, aby mohol **zodpovedne a flexibilne** odpovedať na vzdelávacie potreby **všetkých** žiakov.
- Nielen pocit úspechu, ale aj **prežívanie svojej hodnoty**.
- Dôstojnosť.
- Najlepší záujem dieťaťa.
- Facilitácia optimálnych podmienok.
- Krása diverzity.
- Precízna príprava (vzdelávanie učiteľov, príprava žiakov). Zmena / Inklúzia nenastane iba jednoduchým včlenením žiaka s ŠVVP medzi zdravú populáciu.
- Kultúra úcty.

Spoluhráčom – nachádzanie **hodnotového súhlasu tvorcov národných politík nielen v rezorte školstva.**

Výchovno-vzdelávací systém podpory dieťaťa/žiaka a inkluzívne vzdelávanie nastavovať tak, aby jeho obsah závisel od zákonitostí pedagogických vied, vývinovej psychológie, zdravého rozumu, vedeckého poňatia rešpektovania a napĺňania potrieb dieťaťa v láskavom a prijímajúcom výchovnom prostredí/prostrediach.

(nie výlučne od politickej vôle)

Dokumenty zásadného významu pre inkluzívne vzdelávanie

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OSN dokument 1997 /Salamanka/
Všeobecná deklarácia ľudských práv,
Deklarácia práv dieťaťa,
Európska sociálna charta,
Štandardné pravidlá pre vytváranie rovnakých
príležitostí pre osoby so zdravotným
postihnutím,
Madridská deklarácia,
Ministerská deklarácia z Malagy o zdravotne
postihnutých
Svetové fórum v senegalskom Dakare , 2000 .
Uznesenie 160 štátov
Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným
postihnutím, 2006

Ústava Slovenskej republiky, ktorej článok 12, odsek
1 hovorí, článok 42

Zákon č. 245/2008 Z.z. a *pripravovaná novela*

Ratifikácia dohôd inkluzívneho vzdelávania na
Slovensku v roku 2010 – záväzky pre SR.

SR : Národný program rozvoja VV 2018 - 2027

Školský zákon , zvlášť § 144 ods. 2

Štátny VP pre jednotlivé druhy ZZ/ZP

Antidiskriminačný zákon č. 32/2013 (v znení
368/2004 Z.z.)

Štandardné pravidlá pre vytváranie rovnakých
príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím

Národný program rozvoja životných podmienok
občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých
oblastiach života.

Pripravovaná novela zákona č. 245/2008 Z.z.

- systém podporných opatrení

- **Vypúšťame ustanovenie „školská integrácia“** (§2 písm. s) - odbúranie byrokratickej záťaže učiteľov pri nastavovaní procesov pre ŠVVP, zjednodušujeme procesy
- **Posúvame a rozširujeme optiku**, ktorá sa doposiaľ koncentrovala **iba na začleňovania žiakov s ŠVVP do bežných škôl** a tento **proces bol orientovaný iba na nich samotných**,
- **Inklúzia ide ďalej a vťahuje do procesu všetkých aktérov** – aj zdravých spolužiakov, personál školy a inštitúcie, ktoré sú so životom školy úzko prepojené.

19 nárokovateľných podporných opatrení (PO)

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. PO - priamy vzťah k výchovno-vzdelávaciemu procesu (VVP)

2. PO - nepriamy vzťah k VVP

3. PO - na personálnu podporu inklúzie

4. PO - zabezpečujú materiálno-technickú pomoc žiakom s ŠVVP

PODPORNÉ ÚROVNE SYSTÉMU PORADENSTVA A PREVENIE	KATEGÓRIE PODPORNÝCH OPATRENÍ	PODPORNÉ OPATRENIE		
ŠKOLA Podporná úroveň 1. a 2. stupňa pedagóg, školský špeciálny pedagóg alebo odborní zamestnanci školy, školský podporný tím	<i>Viažu sa priamo na výchovno-vzdelávací proces</i>	úprava cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní		
		poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy		
		zabezpečenie doučovania		
	<i>Viažu sa nepriamo na výchovno-vzdelávací proces</i>	rozvoj pohybovej schopnosti	rozvoj sociálno-komunikačných zručností	
		rozvoj zmyslového vnímania	rozvoj emocionality	
		rozvoj komunikačnej schopnosti	rozvoj sebaobsluhy	
		činnosť na podporu sociálneho zaradenia		
		činnosť na podporu predchádzania ukončenia školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku základnej školy alebo strednej školy		
	<i>Zabezpečujú personálnu podporu</i>	poskytovanie zdravotnej starostlivosti		
	<i>Zabezpečujú materiálno-technickú pomoc</i>	zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností		
odstraňovanie fyzických bariér v priestoroch školy alebo školského zariadenia a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní				
zabezpečenie diétného stravovania				

PORADENSKÉ ZARIADENIE**Podporná úroveň 3. a 4. stupňa**

- odborní zamestnanci
centrum poradenstva a prevencie

- odborní zamestnanci
špecializované centrum poradenstva a prevencie

Viažu sa priamo na výchovno-vzdelávací proces

úprava cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní

poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy

zabezpečenie doučovania

zabezpečenie vzdelávania sa vo vyuč. predmete vo vyššom ročníku

zabezpečenie osobitných foriem komunikácie dieťaťa so zdravotným postihnutím alebo žiaka so zdravotným postihnutím

poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy obsahu výchovy a vzdelávania a hodnotenia výsledkov dosiahnutých deťmi alebo žiakmi vo výchove a vzdelávaní

Viažu sa nepriamo na výchovno-vzdelávací proces

rozvoj pohybovej schopnosti

rozvoj sociálno-komunikačných zručností

rozvoj zmyslového vnímania

rozvoj emocionality

rozvoj komunikačnej schopnosti

rozvoj sebaobsluhy

činnosť na podporu sociálneho zaradenia

činnosť na podporu predchádzania ukončenia školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku základnej školy alebo strednej školy

činnosť na podporu dosahovania školskej spôsobilosti

špecializované kariérové poradenstvo

skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP

Zabezpečujú personálnu podporu

poskytovanie zdravotnej starostlivosti

zabezpečenie pôsobenia pedagogického asistenta v triede

zabezpečenie sebaobslužných úkonov

Zabezpečujú materiálo-technickú pomoc

zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností

odstraňovanie fyzických bariér v priestoroch školy alebo školského zariadenia a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní

zabezpečenie diétného stravovania

poskytnutie špeciálnych edukačných publikácií a kompenzačných pomôcok

+ synergia v systéme (riaditeľ, RÚŠS, CPP/ŠCP)

- pri určovaní PO sa stretávajú kľúčoví aktéri inklúzie, tzn. škola, rodič, žiak nad 15 rokov, poradenské zariadenia, pomoc hľadá aj RÚŠS = chcú/musia spolu hľadať riešenia. Áno, zo začiatku to bude možno náročnejšie a zdĺhavejšie najmä pre ojedinelejšie ťažšie prípady ZP žiakov. Postupne sa proces stane pružnejší – budú pribúdať skúsenosti a (dúfame) aj financie

+ poskytovanie zdravotnej starostlivosti

- systém PO počíta s pokračovaním ZS – na škole bude môcť pôsobiť zdrav.sestra, lekár, verejný zdravotník a záchranár (§152/ 245)

+ špecializované kariérové poradenstvo

- je tiež novinkou v systéme PO, žiaci so zdravotným postihnutím budú mať zabezpečené kvalifikované poradenstvo v ich kariérovom a profesijnom vývine (doteraz to bolo vo vzduchu a na dobrovoľnosti spolupráce medzi poradňou a špeciálnymi strednými školami a učilišťami).

Komu budú poskytované PO ?

Zmena/rozšírenie definície ŠVVP

(v súčasnosti sa podpora poskytuje len 3 skupinám – ZZ, N, SZP)

ŠVVP je požiadavka určená diagnostikou v systéme poradenstva a prevencie na poskytnutie podporného opatrenia vo výchove a vzdelávaní dieťaťa alebo žiakovi podľa písmen j) až p) a dieťaťa alebo žiakovi, ktorého

zdravotný stav, **sociálne podmienky**, jazykové schopnosti, **nadanie**, **správanie**, kognitívne schopnosti, **motivácia**, **emocionalita**, tvorivosť alebo **zručnosti** vyžadujú poskytnutie PO

Čo nové prináša redefinícia ŠVVP a systém PO do oblasti vzdelávania

pre žiakov s podpriemernými rozumovými schopnosťami / „kognitívne schopnosti“

Žiak s výrazne zníženým intelektom, nie však v pásme MR – tzv. hraničné pásmo

Doteraz ho nebolo možné zaradiť do žiadnej z kategórií ŠVVP

- Aj on už dostáva možnosť **AU, doučovanie, rozloženie učiva na cykly** – môžeme pracovať s **rozsahom učiva – zmena formy** - dáme mu povinný základ a **ciele** naplní vo vyššom ročníku .

Tlak na výkon sa bude starostlivo strážiť, aby sme netlačili dieťa nad jeho kapacitu.

Čo nové prináša redefinícia ŠVVP a systém PO do oblasti vzdelávania

pre žiakov zo SZP

- budú na základe PO **navštevovať Školský klub – doučovania aj** spoločnú pedagogickú/odbornú prípravu na vyučovanie

Súčasne sa ODBREMENÍ preťažený PORADENSKÝ SYSTÉM (osvojovanie si dlhodobých stratégií učenia sa)

Žiak bude mať intenzívnu dennú pomoc priamo v škole.

ŠVVP : *Kreativita*

„Dieťa/ Žiak, ktorého kreativita vyžaduje poskytnutie podporného opatrenia ..“

- žiakovi, ktorého ŠVVP na úpravu foriem a obsahu vzdelávania ... vyplývajú z vysokej miery kreativity bude učiteľ pripravovať pri učebných zadaniach divergentné otázky – inú stratégiu učenia – alebo personalizovane kurikulum

ŠVVP : *Emocionalita*

„Dieťa/ žiak, ktorého emocionalita vyžaduje poskytnutie podporného opatrenia...“

Deti, ktoré majú *depresívne/úzkostné prežívanie ,prechádzajú určitou traumou, závislosti*
... budú môcť dostať legitímnu podporu vo forme PO - intervencie, navrhutej systémom poradenstva.

PO: Rozvoj emocionality alebo PO: úprava metód vo výchove

*„Dieťa/ Žiak, ktorého **zdravotné postihnutie** vyžaduje poskytnutie podporného opatrenia...“*

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zrakové postihnutie

PO 1: Zmyslové vnímanie

PO 2: Poskytnutie špeciálnej pomôcky

PO 3 : Zmyslové vnímanie/cielené uplatňovanie zrakovej hygieny počas VVP

PO : „Zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností“

Snoozelen – pre deti a žiakov s PAS

Bezpodnetová miestnosť – žiaci s ADHD - relaxácia, eliminovanie podnetov vizuálneho smogu a impulzivity ...

Ďalšie novinky v PO

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Diétne stravovanie

činnosť na podporu predchádzania ukončenia školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku základnej školy alebo strednej školy

Odstraňovanie organizačných bariér (oddelené vchody, stravovacie zmeny)

Iné benefity novely

SAMOTNÝ KATALOG PO : pomôcka pre učiteľov a OZ (názov a opis PO, cieľová skupina, forma, rozsah, kto)

PRÁVNÝ NÁROK nie iba ODPORUCACI charakter

Posilňujeme kvalitu starostlivosti o zvlášť zraniteľnú skupinu **ZŤP** žiakov

PREPÁJAME intenzívnejšie poradenské centrá so školami – budú nútení užšie spolupracovať

Nárok na podporu sa dostane **KAŽDÉMU dieťaťu i v dočasnej v núdzi**

Kľúčový význam poradenského systému pre výsledky procesu inklúzie

- Odborníci v centrách majú v rukách kľúče k vnútru „detskej duše“ , osobnosti a emocionality dieťaťa , ale aj kľúče k príprave jeho školského prostredia
- Na inklúziu pripravujú žiaka, jeho ZZ a prostredie
- Nárast psychických porúch, duševné zdravie, odliv OZ z poradenstva = **je najvyšší čas na rozvíjanie tohto už desaťročia defragmentovaného, personálne a finančne poddimenzovaného systému**

Kľúčový význam poradenského systému pre výsledky procesu inklúzie – nastavuje a „ošetruje“

- Inklúzia je jediná cesta, v ktorej je integrovaný žiak schopný prejaviť svoje potenciálne schopnosti. **Na tento proces musí byť pripravený jedinec a jeho prostredie.**

Rouven Feuerstein

- Prostredie môže byť náležite využité, ak je pripravený jedinec. AK následne pre neho vytvoríte citlivý odborný prístup, až tým mu umožníte, aby mal z nových podmienok zisk. Samotná podpora však musí postupne vchádzať do úzadia tak, aby bol žiak schopný reagovať sám, bez podpory (a teda musí prejsť aj fázou „nerovnováhy“, ktorá mobilizuje jeho motiváciu).

Rouven Feuerstein

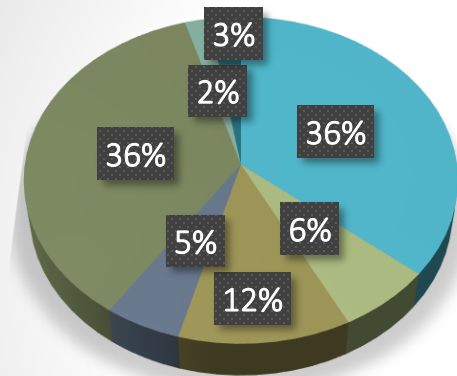
Prof. Reuven Feuerstein - pionier inklúzie s evidence based výsledkami inklúzie (medzinárodný Inštitút FEI). Od roku 1948 jeho projekty, výskumy a overené experimenty pokračujú v rámci krajín EU a Izraela dodnes a priniesli už mnoho výsledkov.

Transformácia poradenského systému spustená k 1/2023

- prechod na novú formu činnosti , nový spôsob financovania bez prechodného obdobia
- mapovanie 1. fázy TRPS zatiaľ neprináša očakávané výsledky
- pracujeme na stabilizácii vzniknutého stavu a pozmeňovacích návrhoch

Odborné činnosti

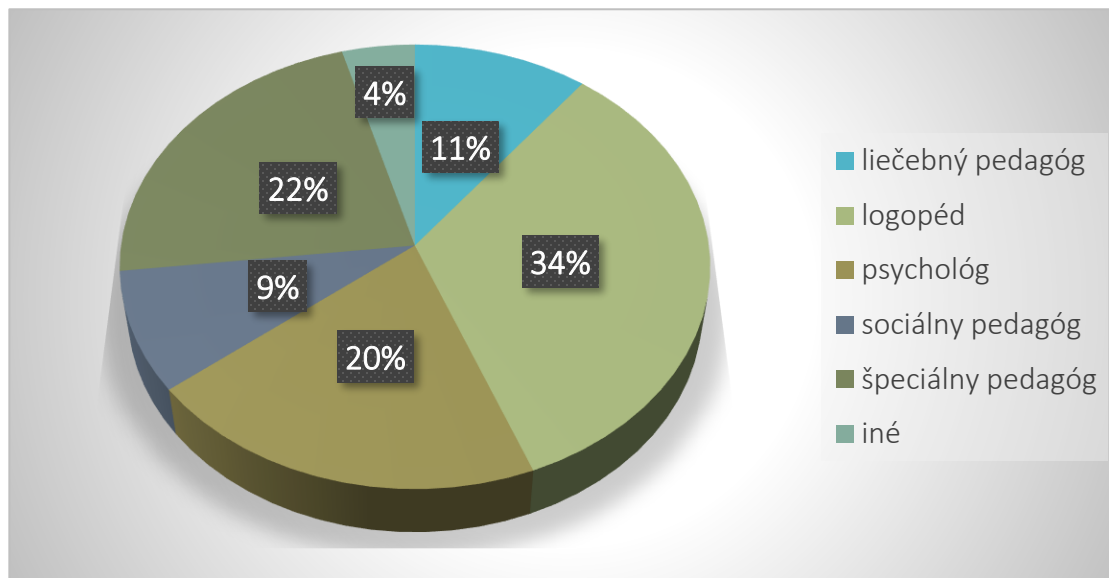
Čakacie lehoty na výkon odbornej činnosti

- čakacie lehoty na výkon odbornej činnosti sa nepredĺžili
- predĺžili sa doby čakania na výkon odbornej činnosti a to na činnosti podpornej úrovne 5. stupňa
- predĺžili sa doby čakania na výkon odbornej činnosti a to na činnosti podpornej úrovne 4. stupňa
- predĺžili sa doby čakania na výkon odbornej činnosti a to na činnosti podpornej úrovne 3. stupňa
- predĺžili sa doby čakania na výkon odbornej činnosti a to na činnosti podpornej úrovne 3. stupňa a 4. stupňa
- predĺžili sa doby čakania na výkon odbornej činnosti a to na činnosti podpornej úrovne 4. stupňa a 5. stupňa
- predĺžili sa doby čakania na výkon odbornej činnosti a to na činnosti podpornej úrovne 3. stupňa, 4. stupňa a 5. stupňa

Odborné činnosti

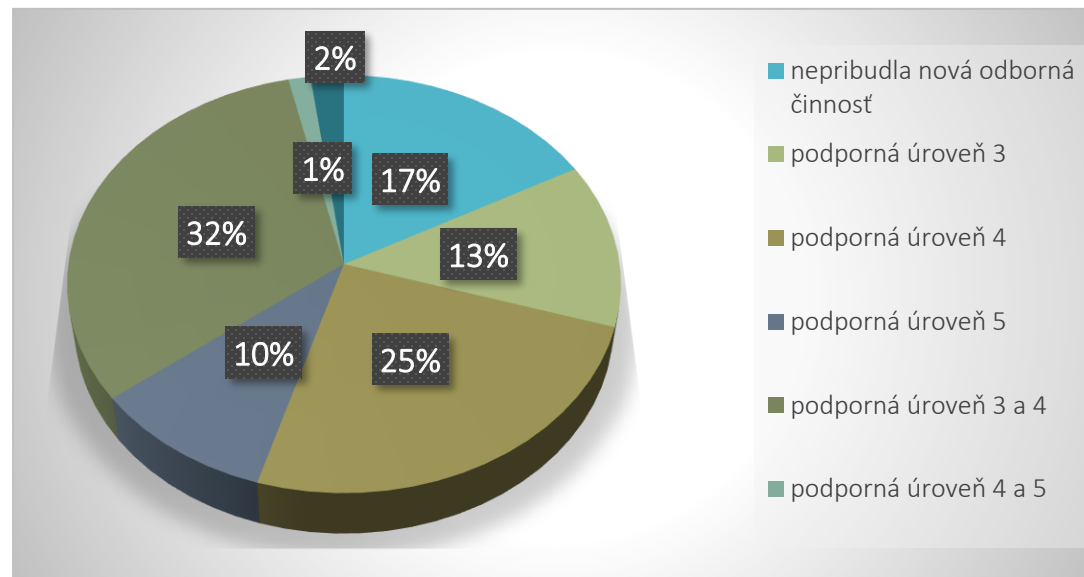
Ktoré oblasti odbornej činnosti máte najväčší problém personálne pokryť

Ktoré oblasti odbornej činnosti máte najväčší problém personálne pokryť	Počet	z toho v štátnych ZPP	z toho v súkromných ZPP
liečebný pedagóg	36	25	11
logopéd	115	67	48
psychológ	70	46	24
sociálny pedagóg	30	25	5
špeciálny pedagóg	77	49	28
iné	15	8	7
Spolu	343	220	123

Zabezpečenie nových odborných činností v CPP/ŠCP

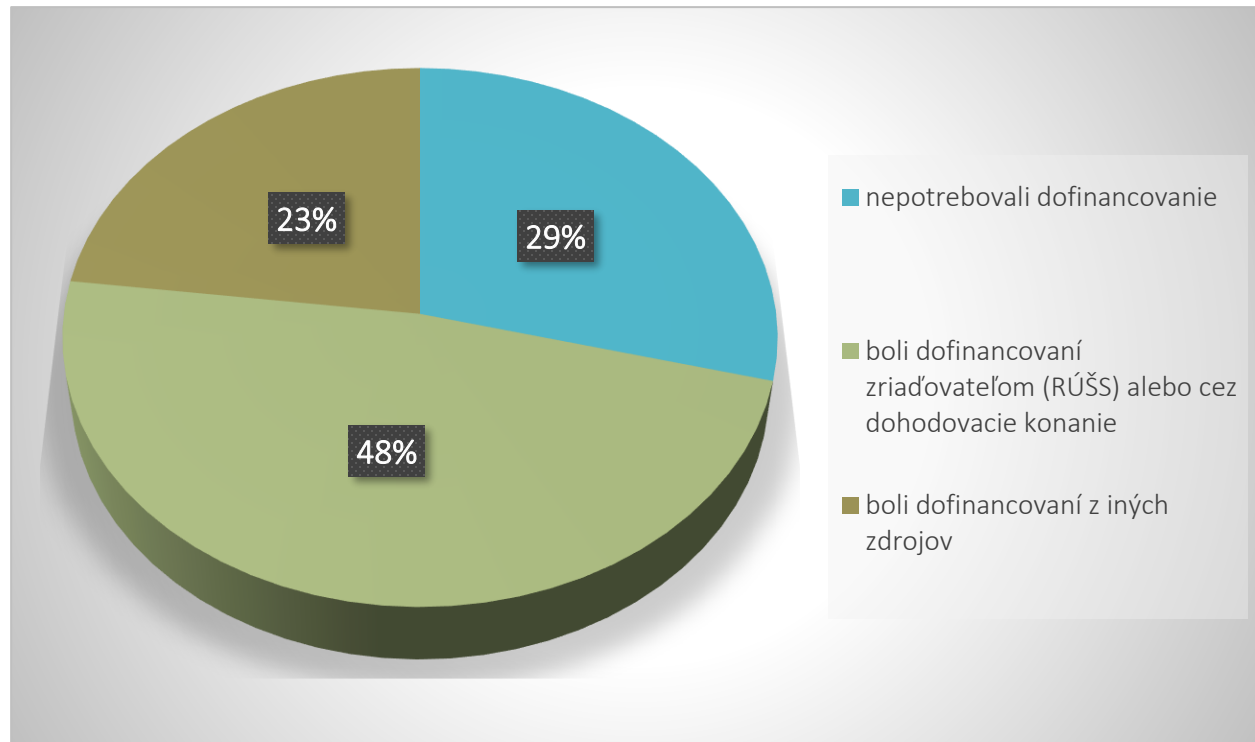
V ktorej oblasti najviac potrebujete doplnenie ďalšieho vzdelávania (ak vám po transformácii pribudla nová odborná činnosť úroveň 3, 4, 5)

V ktorej oblasti najviac potrebujete doplnenie ďalšieho vzdelávania (ak vám po transformácii pribudla nová odborná činnosť)	Počet ZPP	z toho v štátnych ZPP	z toho v súkromných ZPP
nepribudla nová odborná činnosť	24	6	18
podporná úroveň 3	18	1	17
podporná úroveň 4	35	28	7
podporná úroveň 5	14	0	14
podporná úroveň 3 a 4	45	32	13
podporná úroveň 4 a 5	2	0	2
podporná úroveň 3, 4 a 5	3	1	0
Spolu	141	68	71

Finančné zabezpečenie

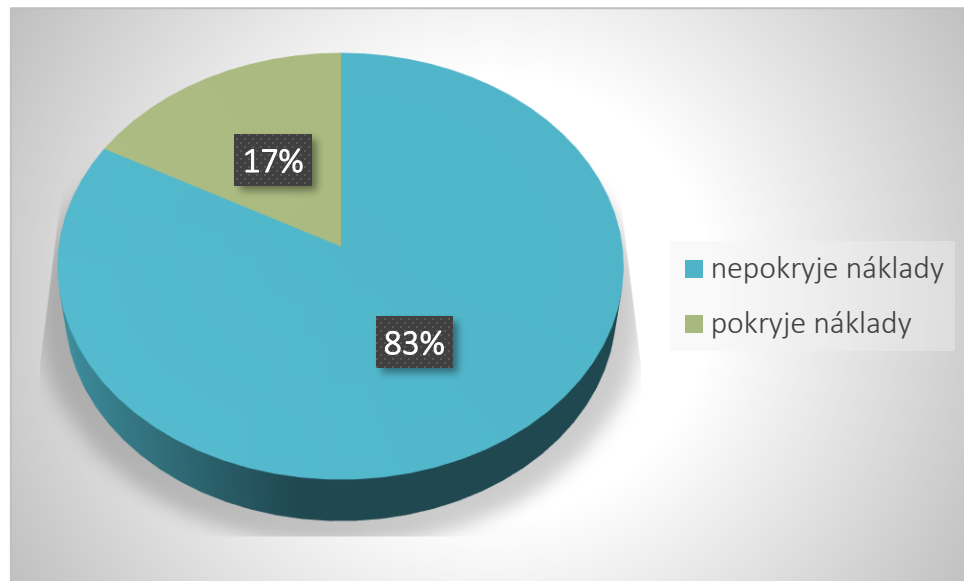
V kalendárnom roku 2022 ZPP

V kalendárnom roku 2022 ZPP	Počet ZPP	z toho štátnych ZPP	z toho súkromných ZPP
nepotrebovali dofinancovanie	44	10	34
boli dofinancovaní zriaďovateľom (RÚŠS) alebo cez dohodovacie konanie	73	69	4
boli dofinancovaní z iných zdrojov	35	2	33
Spolu	152	81	71

Finančné zabezpečenie

Rozpočet na kalendárny rok 2023 ZPP

Rozpočet na kalendárny rok 2023	Počet	z toho štátnych ZPP	z toho súkromných ZPP
nepokryje náklady	127	70	57
pokryje náklady	26	12	14

Rozpočet na kalendárny rok 2023	Spolu	z toho štátnych ZPP	z toho súkromných ZPP
Chýbajúca suma [€]	8 363 290	5 816 382	2 546 908

Rozpočet na kalendárny rok 2023 - štátne ZPP	Spolu	z toho Centrum poradenstva a prevencie	z toho Špecializované centrum poradenstva a prevencie
Chýbajúca suma [€]	5 816 382	5 349 382	467 000

Rozpočet na kalendárny rok 2023 - súkromné ZPP	Spolu	z toho Centrum poradenstva a prevencie	z toho Špecializované centrum poradenstva a prevencie
Chýbajúca suma [€]	2 546 908	2 323 636	223 272

Aktuálna výzva pre MŠŠVaV SR

! Až v 64% porad zariadení sa predĺžili čakacie lehoty

! Až 71% potrebovalo v roku 2022 dofinancovanie . iba 29% poradenských zariadení si vystačilo s pôvodným rozpočtom.

Na reformu vyčlenené 0 eur, pričom minimálny počet OZ sa zvýšil z 3 na 5

Spolutvorba pri nachádzaní správnej cesty ...

